

Sygn. akt III KK 208/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski (sprawozdawca)

SSN Roman Sądej

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej

w sprawie Ł. N.

skazanego z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 29 czerwca 2017 r.,

kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Rejonowego w L. z dnia 1 grudnia 2010 roku, sygnatura akt III K (...),

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w L. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Ł. N. został oskarżony o to, że w okresie od czerwca 2009 r. do lipca 2010 r. w L. uporczywie uchylał się od ciążącego na nim obowiązku opieki poprzez niełożenie na utrzymanie małoletniego syna D. N., zasądzonych przez Sąd Rejonowy w L. V Wydział Rodzinny i Nieletnich w sprawie sygn. akt V RC (...) alimentów, czym naraził syna na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb

życiowych, to jest o czyn z art. 209 § 1 k.k. Wraz z aktem oskarżenia prokurator skierował do Sądu Rejonowego, w trybie art. 335 § 1 k.p.k., uzgodniony z oskarżonym wniosek o skazanie oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 2 lata oraz zobowiązanie do bieżącego łożenia alimentów.

Sąd Rejonowy w L. uwzględnił wniosek prokuratora i wyrokiem z dnia 1 grudnia 2010 r., sygn. akt III K (...), uznał oskarżonego Ł. N. za winnego dokonania zarzucanego mu czynu, wyczerpującego dyspozycję z art. 209 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 209 § 1 k.k., skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie tak orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonemu na okres próby wynoszący 2 lata; na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do bieżącego wykonywania ciążącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie jego małoletniego syna D. N. Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się, wobec oskarżonego Ł. N., w dniu 9 grudnia 2010 r.

Od tego prawomocnego wyroku kasację na korzyść skazanego wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, zarzucając w niej rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania), polegające na uwzględnieniu wniosku prokuratora o wydanie wyroku skazującego, pomimo braku ku temu podstaw, gdyż okoliczności popełnienia przestępstwa budziły istotne wątpliwości, albowiem w toku postępowania przygotowawczego nie wyjaśniono, czy oskarżony Ł. N. uchylał się od obowiązku łożenia na utrzymanie syna w sposób uporczywy, czy dysponował on możliwościami finansowymi, które pozwoliłyby mu na łożenie alimentów i czy w wyniku niealimentacji pokrzywdzony rzeczywiście został narażony na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. W konkluzji kasacji wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Zarzut podniesiony w kasacji jawi się jako zasadny w stopniu oczywistym.

Zgodzić należy się z twierdzeniem autora kasacji, że brak było wystarczających podstaw do wydania względem Ł. N. wyroku skazującego na posiedzeniu bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 343 k.p.k. Jedną z przesłanek uwzględnienia wniosku prokuratora o skazanie na posiedzeniu jest oczywisty stan sprawy, tj. sytuacja, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa i wina sprawy nie budzą wątpliwości. Chociaż w toku postępowania przygotowawczego ustalono, że Ł. N. nie uiszczał w okresie objętym aktem oskarżenia należnych synowi D. świadczeń alimentacyjnych, ustalono też, że naraziło to pokrzywdzonego na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (zob. zeznanie świadków M. Ł. na k. 7-9 i K. Ł. na k. (...)). Nie ustalono jednak w tym postępowaniu, czy skazany miał realną możliwość wywiązania się z obowiązku alimentacyjnego, co jest elementem znamienia przestępstwa uporczywego uchylania się od alimentacji, ujętego w art. 209 k.k. Stosownie do utrwalonego orzecznictwa sądowego uporczywym uchylaniem się od płacenia alimentów w rozumieniu art. 209 k.k. jest tylko taka sytuacja, gdy sprawca, mając ku temu realne i faktyczne możliwości, alimentów nie płaci i czyni to celowo. Tymczasem w postępowaniu przeciwko Ł. N. nie przeprowadzono dowodu wskazującego na tę realną możliwość wykonania przez niego obowiązku alimentacyjnego. Przeciwnie, z pisma Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynikało, że w okresie objętym aktem oskarżenia skazany był tylko przez 1 miesiąc, tj. od 1 czerwca 2009 r. do 2 lipca 2009 r. zgłoszony do ubezpieczenia społecznego jako osoba zatrudniona w czasie odbywania kary pozbawienia wolności. Sąd Rejonowy nie ustalił też precyzyjnie okresów, w których skazany był pozbawiony wolności, co pozwalałoby wnioskować o możliwościach podjęcia przez niego zatrudnienia w okresie objętym zarzutem. Konkludując, w niniejszej sprawie nie było podstaw do przyjęcia, że uporczywość nieuiszczania przez skazanego świadczeń alimentacyjnych nie budziła wątpliwości, co w konsekwencji stało na przeszkodzie rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu przy zastosowaniu art. 335 k.p.k. i art. 343 k.p.k. W sprawie doszło zatem do rażącego naruszenia art. 335 k.p.k., które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia. W konsekwencji Sąd Najwyższy zdecydował o uchyleniu zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Ł. w całości i przekazaniu sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

r.g.